

KOMPLEMENTER ORVOSLÁS - FOGORVOSLÁS (2. RÉSZ)

Dr. Csiszár Róbert

A komplementer terápiás eljárások egyre növekvő népszerűsége jelentősen fokozza a homeopátiás gyógyszerek utáni általános érdeklődést is. Ezeket jórészt iparilag állítják elő, egy részüket azonban a gyógyszergyárak csak előgyártják, és a végleges adagolási formákat a gyógyszerész alakítja ki. Bár a homeopatikumok előállítására különleges módszereket igényel, ezek könnyen integrálódtak a hagyományos gyógyszerészeti technológiába.

A homeopátia a XX. század második felében való elterjedése szinte robbanásszerű volt. Ez a körülmény nem tulajdonítható kizárólag annak a betegek egy részét elfogó negatív érzésnek, amelyet a hagyományos medicina eszközspecifikus, a technikát magas szinten működtető, csak a szervekgyógyító és az egész embert sokszor figyelembe nem vevő perfekcionizmusa váltott ki, sem az orvosi határtudományok iránti változó szimpátia-antipátia hullámoknak. Sokkal inkább annak a ténynek köszönhető, hogy kétszáz éves fennállása alatt hasonló módon fejlődött, mint a többi hagyományos terápiás ágazat. A homeopátia ma nemcsak ugyanolyan modern diagnosztikai módszereket alkalmaz, mint az általános orvostudomány, hanem modern gyógyszerformákat is használ, természetesen anélkül, hogy hagyományait, alapjait megtagadná.

A homeopátia alapelveinek lefektetője **Samuel Hahnemann** (1755 - 1843) orvos-gyógyszerész. Az új gyógyszerformák kifejlesztésén kívül megteremtette a hozzájuk való farmakotechnikát. Első közleménye 1796-ban jelent meg, ezt tekintik a homeopátia születési évének. Mai szemmel nézve sem lényegtelen az a felismerése, hogy lehetőleg friss növényi és állati anyagokat kell feldolgozni, és azokat alkohollal tartósítani. Így jött létre a nem bomló friss tinktúra, melynek a - bomló száraz drogekészítményekkel szembeni - előnyét az utóbbi évtizedek növénykémiai kutatásai messzemenően igazolták.

A homeopátia első gyógyszerleírásai után mintegy 25 évvel - elsősorban a német homeopátiás orvosok tevékenységének eredményeként - az európai országokban is terjedni kezdett (homeopátiás gyógyszerkönyvek: **C. Gruner** 1829 - 1845-ig több kiadás, Leipzig, **H. Hager** 1861, Lissa, **W. Schwabe** 1924, **Polyglott** stb.). **Hahnemann** alapműve, az *Organon* 1810-ben jelent meg (magyar kiadás: 1830). **Constantin Hering** az Észak-amerikai Egyesült Államokban szervezte meg a homeopátia oktatását, 1848-tól kezdődően 12 homeopátiás szakú egyetem is megalakult, **James Taylor Kent** építette ki a homeopátiás kórházi hálózatot. A francia **Honigberger** a századfordulón Indiában terjesztette el a módszert, és ennek következtében napjainkra India vált az egyik legerősebb kutatási, fejlesztési területté, több mint nyolcvan oktatási intézmény, államilag támogatott kórházak és sok ezer magánklinika foglalkozik homeopátiával.

Németországban 1829 óta működik a Német Homeopátiás Orvosok Központi szövetsége (DZVhÄ). A német orvosi kamara továbbképzési rendszerében van homeopátiás szak. A körzeti orvosok több mint 30%-a alkalmazza a mindennapi praxisban a homeopátiát (**Ritter, Habighorst, Schrömbgens** felmérése). A szövetségi törvényszék a következőképpen szabályozza az alternatív terápiaformák és a homeopátia használatának körét: Az orvos nem köteles a hatásosnak elismert készítményt akkor is alkalmazni, ha saját, szakmai alapokon nyugvó személyes meggyőződése nem egyezik meg az általános többségi véleménnyel. Ha azonban felismeri, vagy be kell ismernie, hogy gyógyeljárása egy adott esetben nem elégséges, akkor köteles, különösen veszélyes betegségek esetén arra, hogy a széles körben elterjedt és kipróbált eljárásokat alkalmazza, vagy hagyjon fel a kezeléssel, vagy pedig vonjon be legalább egy szakorvost.

A homeopátia mai elterjedésére jellemző, hogy alkalmazzák valamennyi európai országban, több egyetem felvette képzési programjába az orvos- és gyógyszerészhallgatóknál egyaránt (Franciaország, Németország, Svájc, Hollandia, Nagy-Britannia, Görögország, Ausztria). A homeopátiás gyógyszerek előállításának, a gyógyszerformák minőségének szabályozására számos ország (Németország, Franciaország, Ausztria, USA, Mexikó, Brazília, Chile, India stb.) saját homeopátiás gyógyszerkönyvvel rendelkezik. A homeopátiás orvosok nemzetközi szervezete, az 1925-ben Rotterdamban

alapított Liga Medicorum Homoeopathica Internationalis két évente tartja kongresszusát. A gyógyszerészek hasonló szervezete a Comité International des Pharmaciens Homéopathens. A homeopátiának gazdag hagyományai vannak Magyarországon is. A 19. századtól már egyetemi oktatás, homeopátiás kórház, szaklapok, tankönyvek, tudományos egyesületek léteztek. Néhány név időrendben: **Bakody József** a homeopátia hazai meghonosítója (1830 körül), **Szontagh Ábrahám**, első fővárosi homeopátiás járóbeteg-rendelés, Homeopátia szaklap (1866), **Bakody Tivadar** az első budapesti egyetemi tanszék és a Bethesda Közkórház homeopátiás osztályának vezetője (1871), **Almási Balogh Pál** Hasonszenvi Orvosegylet (1864). 1935-ben Budapesten tartották a homeopátia világkongresszusát. Sajnos, egy politikai döntés miatt 1949-től 1990-ig a tiltott orvosi tevékenységek között szerepelt, és a Magyar Homeopata Orvosok Egyesületének köszönhető, hogy a több generációnyi veszteség után az orvostudomány újraindult. Ennek eredményeként Magyarország 2000-ben ismét világkongresszust rendezhetett a Magyar Tudományos Akadémián. 1992 óta folyamatosan jegyzik be Magyarországon is a homeopátiás készítményeket. Ezek közül a homeopátiás gyógyszerkönyv (Materia medica) szereit saját nevükön, kötelező használati utasítás nélkül forgalmazzák (pl. Pulsatilla, Sulfur, Natrium muriaticum). A fantázianévvel jelölt, általában több kiindulási anyagból előállított összetett - komplex - készítmények esetében szerepel a gyógyászati indikáció, rendszerint kóroktani összefüggésben. Ezek a szerek orvosi vény nélkül mindenkinek a rendelkezésére állnak.

A jövőt valószínűleg az Európai Közösség Parlamentjének állásfoglalása határozza meg, amely 1991. júniusi ülésén határozatot hozott a homeopátiás terápiás formák fejlesztése és elterjesztése érdekében. Célul tűzte ki a homeopátia elismertetését az Európai Közösség valamennyi országában, és szükségesnek vélte a homeopátiás képzés általános megteremtését, valamint azt, hogy a homeopátia költségeit - a térségen belül - a társadalombiztosítók fedezzék. A Parlament kifejezte akaratát, hogy a homeopátiás gyógyszerek integrálódjanak az általános európai gyógyszer-szabályozási rendszerbe, hatósági engedélyezésük és forgalmazásuk az allopátiás gyógyszerekre előírt normák szerint történjék.

2.1 MIK A HOMEOPATIKUMOK

A homeopatikumok nem fitoterápiás készítmények, nem paramedicinális (gyógyhatású) termékek, nem konvencionális (allopátiás) preparátumok. A homeopátiás szerek készítésekor a növényi, állati, ásványi vagy vegyi eredetű anyagokat pontos eljárási szabályok szerint oldatokká vagy szárazanyagká dolgozzák fel, majd ezeket fokozatos hígítási módszerrel (az ún. potenciálással) felhasználásra kész gyógyszerekre alakítják.

2.2 A HOMEOPÁTIA ALAPELVE

A klasszikus **Hahnemann**-féle homeopátia legfontosabb alapelve: Simile similibus curentur, hasonlóval kezeljük. Kiindulópontja, hogy a legkülönbözőbb anyagok valamilyen hatást gyakorolnak az emberi szervezetre. Ennek hatására megváltozik az egészséges szervezet állapota, a közérzet, addig nem tapasztalt tünetek jelentkeznek. Ha ennek az anyagnak a csökkentett dóziséval kezelnek olyan beteget, akinek hasonló panaszai vannak, nagy valószínűséggel az állapota javul, vagy panaszai megszűnnek. A beteg legtöbb tünetét befolyásoló szert hasonszernek, similliumnak nevezzük.

2.3 LÉPCSŐZETES HÍGÍTÁS

A kezelésre szolgáló szer előállítása tova futó, lépcsőzetes hígítással történik. A kiinduló anyagból úgy készítenek alaphígítást - gyárilag vagy a gyógyszerész - alkohollal, vízzel, tejcukorral stb., hogy az arány 1:9 vagy 1:99 legyen. Az első esetben tízes nagyságrendű hígításról beszélünk, ez a decimális hígítás, és D-vel jelöljük. A második eset a centezimális hígítás, a jele C vagy CH. Minden hígítási fokozatot számmal jelölünk. A decimális sorozatot például véve, ha a törzsdát 1 egységnyi részét hígítjuk 9 egységnyi alkohollal, a hígítás jele: D1. Ha a D1-es hígításból kivesszünk 1 részt, és azt tovább hígítjuk 9 rész alkohollal, a jelzés D2 és így tovább, általában D30-ig. Alacsony potenciálnak nevezzük a D1 - D6-ig terjedő hígítási sort, D6-tól beszélünk magas potenciálokról. Gyakorlatilag nincs határa a hígítási foknak, használnak C 200-as potenciált is.

2.4 POTENCIÁLÁS - DINAMIZÁLÁS

A hagyományos gyógyszertertanban az adagok csökkentésével - a hígítások során - egyre gyengébb lesz a szer hatása. A homeopátia elmélete és tapasztalata szerint a hatás erősségét dinamizálással fokozni lehet. A gyógyhatás fokozását potenciálásnak is nevezzük. Ez a mechanikai eljárás cseppfolyós halmazállapot esetén a rázás (succussio), mely üvegdugós üvegek sorozatával történik. A szilárd anyagoknál, poroknál dörzsöléssel, mozsárban dinamizálnak minden egyes hígítást.

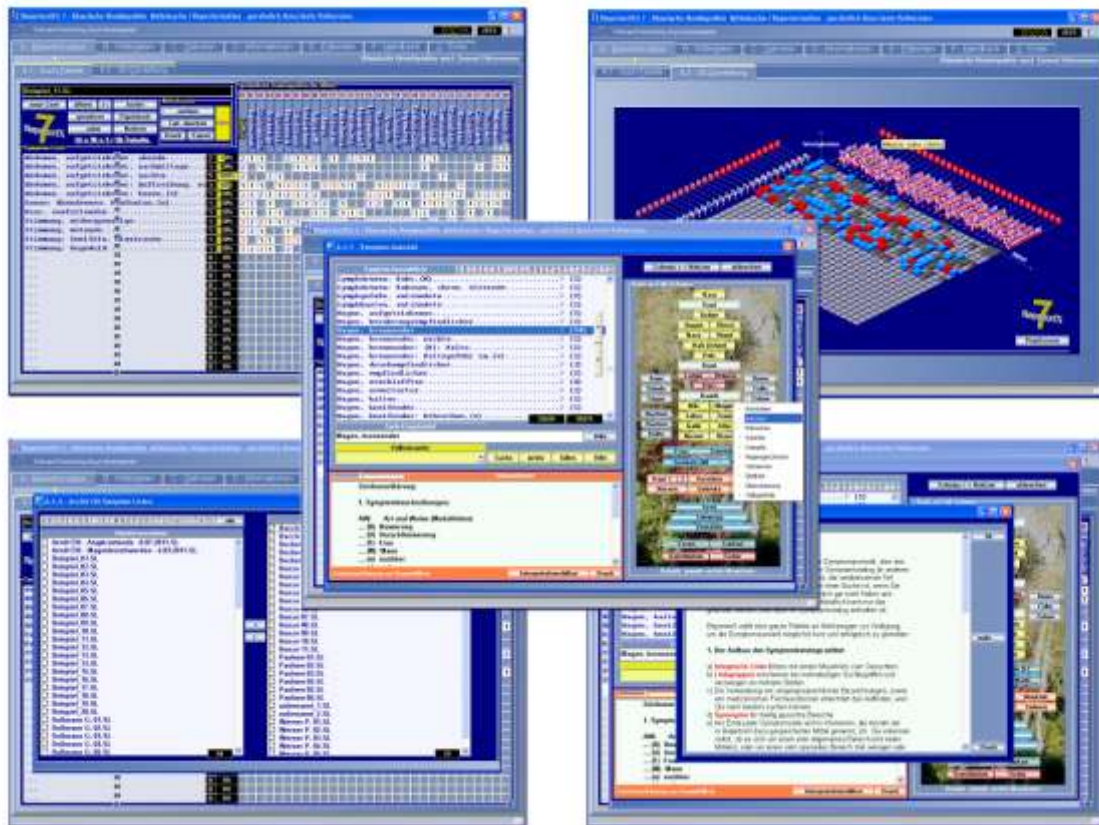
2.5 GYÓGYSZERVIZSGÁLAT - GYÓGYSZERKÉP

Egy szer vizsgálata során a homeopátiás gyógyszert először egészséges embereknek adagolják, meghatározott szabályok szerint. Az önként vállalkozók leírják mindazokat a tüneteket, melyeket a gyógyszer szedése alatt magukon észlelnek. Az észlelt tüneteket nevezzük gyógyszerképnek, ez szerepel a homeopátiás gyógyszerkönyv, a Materia medica szereinek leírásánál. Tehát a gyógyszerkép a beteg jellemzése (helyesebb lenne a betegkép használata, mint a betegségkép), mert a homeopátiában a beteget alkati sajátosságaival, szokásaival, legkülönbözőbb panaszaiával, tüneteivel vizsgálják, és kevésbé veszik figyelembe a betegség pillanatnyi tüneteit. A Belladonna homeopátiás szer gyógyszerképe például a következő: idegizalmi állapot, érzékcsalódások, téveszmék, a bőr - különösen az arcon és a nyakon - vörös és forró, csillogó szemek tág pupillával, látási zavarok, szájszárazság szomjúságérzet nélkül, majd rekedtség. A tünetekre jellemző a hirtelen kezdet. A Belladonna mérgező növény, a leírt tünetek megfelelnek a mérgezési tüneteknek. Ha ezeket a tüneteket látja a homeopátiás orvos, akkor a beteget a Belladonna gyógyszerképe alapján kezeli.

2.6 A HOMEOPÁTIÁS SZEREK ALAPANYAGAI

- 2.6.1 Szervetlen és szerves vegyületek, ásványi anyagok, kémiai elemek, sók, savak, szintézissel előállított vegyületek. Vízben, etilalkoholban vagy laktózban oldódnak, elegyednek, pl. Arsenicum album (arzén trioxid), Fluoricum acidum (fluorsav).
- 2.6.2 Növények vagy növényi részek, melyekből östinktúra készül, a szeszes kivonatok friss növényekből készülnek, pl. Aconitum (sisakvirág), Bellis perennis (szájszorszép).
- 2.6.3 Egész állatok (főleg ízeltlábúak) vagy állatok részei és állati eredetű váladékok, pl. Cantharis (kőrisbogár), Aranea diadema (koronás keresztspók).
- 2.6.4 Állati szervek és egyes szövetek vagy anyagcseretermékek frissen feldolgozva vagy liofilizálással szárítva, pl. Lachesis muta (a lándzsa alakú vipera mérge).
- 2.6.5 Kóros állati vagy humán eredetű termékek, váladékok, melyeket a feldolgozás elején sterilizálnak. Ezeket hívják nozódáknak vagy bioterápiás készítményeknek.

Apis mellifica (Apis)	
Zuchl	
Deutscher Name	Honigbiene
Belaufen Organe	Zahnfleischentzünd., Herzhaut, Haut, Schleimhäute, Nieren, Herz, Augen
Wirkungsrichtung	Hitzemäßige Verunsicherung.
Majche	Nervöse Schlaflosigkeit, muss ständig beschäftigt sein, Schlaflosigkeit, heftige Kopfschmerzen, Appetit, Erbrechen, Unschlaflichkeit.
Leitungsorgane	Reizender, stechender Schmerz, oftmiten Hautschwellung, Erregung, Bekümmertheitsgefühl, Symptome können sich, Gähnen, Erbrechen.
Abgrenzung	Schwellung unter der Augen, äußere empfindlich gegen Hitze, Rötung und Kitzeln. Die Haut ist geschwollen, blaues und heiß (auch Schwellenheit), Haut Durst, sehr empfindlich, schwache Stühle, Unruhe, Brennen, Schütteln, Hitzung, Hitzung, Schütteln auf im Schlaf, Gähnen und Muskelkrämpfe.
Symptome	Einflussreiche Kopfschmerzen starke Unruhe, sexuelle Exzess, Kummer, Wut, Ärger, unterdrückte Hautschwellung Wärme, Bänderung, nach dem Schlaf, ein Spätschmerz, Bewegung, Unruhe, Essen, Schlaflosigkeit.
Medikation	Einflussreiche (z. B. Berberis), Anaphylaktischer Schock, Arthritis, Hautausschlag, Darmkrämpfe, Kopfwehen, Reiziva, Nasenentzündungen, akute und subakute Entzündungen der Haut und der Schleimhäute, Blasenentzündung, Hitzung, Halsentzündung, Unruhe.
Respektivitäten	Diese Patienten sind lebhaft, geschäftig und leicht mit Neugier zu Scherzen auf Frauen: Sie sind sehr gleichgültig und flüchtig und legen viel Wert auf Ordnung und Disziplin. Alles was sie machen, geschieht streng geordnet, aber immer zum Vorteil der Familie. Sexualität ist gering, sehr selten, ohne Klänge, besteht zu werden.
Charakter	Wichtige Artikel: Apis mellifica (Apis) Wichtige Bücher: Apis mellifica (Apis) , Apis mellifica (Apis) Wichtige Websites: Apis mellifica (Apis) Wichtige Videos: Apis mellifica (Apis)
Web-Links	Google Homeopathic Apis Suche

2.7 A GYÓGYSZERKÖNYVEK ALAPELVEI

A homeopátiás gyógyszerkönyvek (Materia Medica Homeopathica) az egyes szerek (remediumok) gyógyszerképét írják le. Az általános gyakorlat szerint a következő sorrendben: a gyógyszer neve, általános gyógyszerkép, alkati jellemvonások, tudati állapot, tünetek, a tünetek rosszabbodásának és javulásának külső-belső okai, egyéb testi tünetek, potenciajavaslat, differenciáldiagnózis. Ma már számítógépes programok segítik a simile remedium megtalálását (1. ábra).

2.8 A HOMEOPÁTIÁS GYÓGYSZERFORMÁK

Leggyakrabban a granulátum - kisebb vagy nagyobb golyók -, a tableta vagy a csepp használatos, de kúp, kenőcs és injekciós ampullák is szerepelnek a készítmények között.

2.9 ADAGOLÁS

A szájon át adagolt homeopátiás készítményeket a beteg a nyelvére vagy a nyelve alá helyezi, a szájüregben a tableta vagy a golyócska szétesik, és hamarosan felszívódik. A szerek adagolását az orvos írja elő, pl. naponta egyszer, hetente, óránként stb. A bevétel előtt és után 20 - 20 percig más készítményt bevenni, enni, inni nem szabad, mert a hatás erősen csökkenhet. Az erős ízanyagok, pl. mentol, eukaliptusz, szintén felfüggesztik a hatást (gyártnak mentolmentes, ún. homeopátiás fogkrémeket is).

2.10 HOMEOPÁTIÁS ANAMNÉZIS

A homeopátiában az anamnézis, a diagnózis és a kezelés szerves egységet képez azért, hogy a homeopátiás diagnózis és a leendő gyógyszer nem képzelhető el egymás nélkül. Az anamnézis mindenre kiterjed, ami a beteggel kapcsolatos, akár lényegesnek tűnik, akár alárendelt szerepű. A hangsúly nem egy-egy betegségen van, hanem a betegen, minden testi és lelki adottságával és panaszával, környezetével, életkörülményeivel, szokásaival (nem véletlen a betegek ragaszkodása a homeopátiás kezelőorvosukhoz, hiszen sokszor csak ez az egyetlen hely, ahol minden bajukat

elmondhatják, és még figyelnek is rá). Az első anamnézis felvétele mindig időigényes. Az összegyűjtött és rendszerbe foglalt (hierarchizálás) tünetekhez választja az orvos a tünetileg hasonló szert, a hasonszert (simile remedium).

2.11 A HOMEOPÁTIÁS KEZELÉS HATÁSOSSÁGA

Egy adott kezelés hatásosságát az allopatiában a nagy esetszámra vonatkozó, statisztikailag értékelt eredmények határozzák meg. Azáltal, hogy a homeopátia nem a betegséget, hanem a beteget kezeli, a kezelés eredménye nehezen értékelhető a hagyományos klinikai farmakológia módszerei alapján. A homeopatiás kezelés eredményessége még azért is nehezen számszerűsíthető, mert a szakosodott klinikák, szanatóriumok, kórházi osztályok általában nem fogadják el a kettős vakpróbaként ismert módszert, mert nem akarják megfosztani a kontrollcsoportot a gyógyszeres kezelés és a gyógyulás lehetőségétől. A homeopátia az idők folyamán már mindenfajta jelzőt kapott: placebo-terápia, pszichoterápia, de a csecsemők és az állatok kezelésében elért eredmények a lehangosabb kételkedőket is elbizonytalanították.

2.12 IRÁNYZATOK A HOMEOPÁTIÁBAN

A **Hahnemann**-féle klasszikus homeopátia gyakorlatilag változatlan formában ma, kétszáz év után is világszerte ismert. A homeopátiával párhuzamosan, de nem a klasszikus homeopátián belül, több irányzat alakult ki az újítás, a korszerűsítés, a továbbfejlesztés, esetenként az egyszerűsítés szándékával. A homeopátiából származó, mellette kialakuló, tőle eltérő vagy kiegészítő irányzatok:

2.12.1 KLINIKAI HOMEOPÁTIA

A klasszikus homeopátia egyszerűsített változata, elsősorban az egészségügyi intézetekben kezelt betegek részére. A krónikus és a járóbetegek esetében kevésbé veszi figyelembe az alkati tényezőket. Alapelve a bevált javallatok alkalmazása a gyakoribb kórképek esetében (**Köhler**, 1996).

2.12.2 HOMOTOXIKOLÓGIA

Kifejlesztője **Reckeweg** (1905 - 1985) homeopata orvos. A betegségek okai az endogén és exogén toxinok. Az antihomotoxikus terápia egy kiszélesített homeopátia, amikor is a kezelést homeopatiás komplexekkel kiegészített vitaminokkal és nyomelemekkel végzik. Gyakorlatilag közel áll a méregtelenítési, salaktanító, tisztító kúrákhoz.

2.12.3 KOMPLEXIZMUS

Bizonyos mértékig szemben áll a klasszikus homeopátiával, amennyiben az egyedi betegek helyett betegségorientált. A bevált homeopatiás egyedi szereket vagy a komplexumokat rutinszerűen alkalmazzák az ismert allopatiás farmakoterápiának megfelelően. Ezzel könnyebb lesz a gyógyító munkája, és a betegek is mentesülnek a hagyományos gyógyszerek kémiai mellékhatásaitól.

2.12.4 VOLL-FÉLE ELEKTROAKUPUNKTÚRA (EAV)

Műszeresen méri az ingeráram hatását a szervezet szabályozó rendszerére. Kifejlesztője **Reinhold Voll** (1909 - ?1989) plöchingeni orvos, aki életművével hidat épített a keleti és a nyugati medicinát elválasztó szakadék felett. Bebizonyította az akupunktúras csatornahálózat létezését, megmérte a csatornában folyó áram erősségét, feszültségét, és sikerült elfogadtatnia az energetikai gondolkodásmódot a nyugati szemléletű orvosok egy részével. A munkatársaival - **Werner, Hartie, Pitterling** - kifejlesztett és róla elnevezett Voll-féle elektroakupunktúras diagnosztikus és terápiás készülék (Dermetron) alapelvei a mai napig változatlanok (2. ábra, EAV készülék).

2.12.5 REZONANCIA HOMEOPÁTIA

A szervezet elektromágneses erőterét, elektromágneses mezőit méri és befolyásolja a kezelés során (Schimmel, 1992).

2.12.6 SCHÜSSLER-FÉLE BIOKÉMIAI KEZELÉS

W. H. Schüssler kezelési módja az alkáliföldfémek alkalmazásán alapszik. Elhunyt betegek hamvainak elemzése alapján egyes kémiai elemek hiányát találta bizonyos betegségtípusoknál. A betegek kezelésére 12 funkcionális ételsót használ, melyeket a homeopátiás hígítási szabályok szerint adagolnak.

2.12.7 BACH-FÉLE VIRÁGTERÁPIA

Élő virágokból állít elő kivonatokat forrásvízzel, azokat alkohollal tartósítja, és lényegében a homeopátiában alkalmazott módszerrel hígítja. Elsősorban a pszichés folyamatok kezelésére használják.

2.12.8 KÖRBLER-FÉLE "ÚJ" HOMEOPÁTIA

Tágabb értelemben az **Erik Körbler** osztrák matematikus-fizikus által kifejlesztett hullámelmélet gyakorlati alkalmazása, szűkebb értelemben a szintén a nevéhez fűződő ősfatinktúrák homeopátiás jellegű alkalmazása.

2.12.9 SPAGIRIKUS KEZELÉS

A gyógynövénygyógyászat modern változata, a speciálisan termesztett gyógynövényeket hőkezelik, tisztítják és oldattá alakítják.

2.12.10 IZOPÁTIA

Alapelve a védőoltásokban alkalmazott gyengített kórokozó elmélete. A szervezet védekezési képességének erősítése és biztosítása a homeopátiás módszerrel potenciált kórokozóval.

2.12.11 ANTROPOZÓFIA

Rudolf Steiner (1861 - 1925) tana, mely a szellem, a lélek, a szervezet fizikai léte és a külvilág egységének gondolatából indul ki. Legismertebb készítménye, melyből mára külön gyógyszerészeti ág fejlődött, a fehér fagyöngy (*viscum album*, pl. Iscador), daganatos betegek kezelésére szolgál (3. ábra, fehér fagyöngy).

2.13 A HOMEOPATIKUMOK MELLÉKHATÁSAI

A homeopátia fő előnyét képezi, hogy nem okozhat gyógyszerártalmat. A homeopátiás kezelés során is jelentkezhetnek mellékhatások, ezek múló jellegűek és a fellépésük miatt a kezelést általában nem kell abbahagyni. A kezelés első napjaiban a beteg panaszai fokozódhatnak, ez annak a jele, hogy az enyhe inger - amit a homeopatikum jelent - hatására a szervezet erőteljesen reagál, tehát a megfelelő szert választottuk.

2.14 RACIONÁLIS TERÁPIA

Ha választ akarunk adni erre a kérdésre, végig kell követnünk azokat a kritériumokat, amelyeket **Kleinsorge** 1979-ben állított fel a racionális terápia fogalmának meghatározásához. A gondolatjel után az egyes pontokra a homeopátia válasza:

1. Előfeltétel: a tudományos diagnózis - a diagnózis dönt a homeopátia alkalmazhatóságáról.
2. Vagy kauzális, vagy specifikus terápia - a homeopátia akár oki, akár specifikus terápiaként is alkalmazható.
3. Megismételhetőnek kell lennie - a homeopátiás kezelésnek is.
4. Klinikai-farmakológiai ismereteket kíván meg - enélkül a homeopátia nem alkalmazható.
5. Figyelembe veszi a gazdaságossági elveket - a homeopátiás készítmények minimális anyagigényűek.
6. A gyógyszeradagolást a pácienshez tudja igazítani - a homeopátiában alapfeltétel a személyre szabott dozírozás.
7. Feltételezi, hogy az orvos és a beteg között kölcsönös és jó együttműködés alakul ki - a homeopátiában az átfogó, mindenre kiterjedő anamnézis személyes, mély kapcsolatot eredményez.
8. Nem egyeztethető össze olyan javallattal, amellyel a beteg kedvébe jár, a beteg kívánságait veszi figyelembe - a homeopátiában az ilyen rendelés szintén kizárt.
9. Megengedi a nem specifikus kiegészítő kezelési módszerek, pl. diététika, fizioterápia, pszichoterápia stb. használatát - a homeopátia szintén.
10. Nem rendelnek fix kombinációkat - a homeopátia alapelve a személyes, csak az adott betegre és annak tüneteire jellemző homeopátiás szer megtalálása.

2.15 INDIKÁCIÓK ÉS HATÁROK

A homeopátia alkalmazása javallott a legtöbb olyan betegség esetén, melyek a körzeti vagy családorvosok mindennapos munkájának fő részét alkotják. Vannak az orvoslásnak olyan területei, ahol nagy a valószínűsége annak, hogy a homeopátiás kezelés eredményes lehet. Ilyen a konkrét okra vissza nem vezethető krónikus fájdalom tünetegyüttes, psycho - vegetatív - szomatiform (testi tünetek is) tünetegyüttesek, idült fáradtság, szorongás, szédülés, fülzúgás stb.

A fogorvoslás területén kifejezetten javasolt a homeopátiás szerek alkalmazása az akut és krónikus gyulladással és fájdalommal járó kórképekben, valamint a fogászati beavatkozások elő- és utókezelésében.

AZ ALKALMAZÁS HATÁRAI:

- valamely betegség különösen súlyos formája,
- akut életveszély,
- daganatos betegségek,
- szubsztitúciót igénylő betegségeknél, pl. inzulinfüggő diabetes,
- minden olyan betegségnél, amelynek specifikus, biztosan ható gyógyszere van,
- a homeopátián kívül eső betegségek, például tbc, hagyományos nemi betegségek, amőbás vérhas, malária, akut vakbélgyulladás stb.
-

Összefoglalásként kimondható, hogy bizonyos esetekben a homeopátia lehet az átütő erejű terápia. Más esetekben kiegészítő terápiaként jöhet szóba, és megint más esetekben kontraindikált, nem javasolt.

2.16 KIEMELT JAVALLATOK

A homeopátiás kezelés eredményeire akkor számíthatunk, ha a szervezetnek van kellő tartaléka ahhoz, hogy válaszoljon, reagáljon a homeopátiás szer kiváltotta ingerre. Tehát az immunrendszernek bizonyos mértékig működőképesnek kell lennie.

Javasolt terápiás területek: fájdalommal és gyulladással járó kórképek, ismeretlen eredetű fájdalomszindrómák, neuralgiák, megfázás, nátha, allergiás kórképek, melléküreg-folyamatok, ízületi és csontrendszer-betegségek, a bélrendszer folyamatai, légzési problémák, műtéti elő- és utókezelés, sérülések, pszichoszomatikus folyamatok, neurovegetatív tünetek.